

ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО БЕЗПЕЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДЕСИКАНТІВ НА ПОСІВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Для десикації посівів використовують пестициди відповідно до «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні», а також в Додатку до Переліку (Посилання на перелік: <https://mepr.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-pesticidiv-i-agrohimikativ-dozvolenih-do-vikoristannya-v-ukraini-dopovnennya-z-01012017-zgidno-vimog-postanovi-kabinetu-ministriv-ukraini-vid-21112007--1328.html>);

Обов'язковим є дотримання вимог регламентів застосування пестицидів, викладених у Державних санітарних правилах ДСанПіН 8.8.1.2.001-98, інших нормативно-правових актів в сфері захисту рослин (<https://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/v0001282-98#Text>), серед них:

- до робіт з пестицидами, в т.ч. й із десикантами, допускаються лише особи, які мають допуск до роботи з пестицидами, забороняється допуск сторонніх осіб до місць застосування пестицидів;
- завчасно, але не менше, ніж за дві доби до початку проведення хімічної обробки, адміністрація господарств сповіщає населення, власників суміжних сільськогосподарських угідь та об'єктів про місця, строки і методи застосування пестицидів. У період проведення робіт у радіусі 200 м від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні написи;
- до початку роботи всі машини, механізми і апаратура повинні бути відремонтовані, перевірені на герметичність комунікацій і фільтруючих пристроїв шляхом заповнення водою та інертними речовинами, а також відрегульовані на необхідні норми витрати;
- зона санітарного розриву від населених пунктів, тваринницьких комплексів, місць проведення ручних робіт по догляду за сільгоспкультурами, водойм і місць відпочинку при штанговому обприскуванні повинна бути не меншою 300 м (при використанні вентиляторного обприскувача – 500 м);
- обприскування допускається при швидкості вітру до 3 м/с (дрібнокрапельне) і 4 м/с (крупнокрапельне). Відповідальність за дотримання метеорологічних умов несе керівник робіт, який забезпечує використання об'єктивних методів вимірювання температури і швидкості руху повітря. **Обов'язково необхідно враховувати напрям вітру щоб не допустити зносу шлейфу від обприскувача на прилеглі території;**
- всі роботи з пестицидами слід проводити в ранкові (до 10:00) і вечірні години при мінімальних висхідних повітряних потоках.

Рекомендуємо дотримуватись безпечної відстані від прилеглих посівів (насаджень) інших культур, що належать іншим суб'єктам господарювання (або приватних садиб, городів та ін.), тому що ураження їх десикантом призведе до виникнення конфліктних ситуацій, судових позовів та ін.

В разі використання авіації для проведення десикації додатково враховують вимоги Державних санітарних правил Авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0382282-96#Text>), серед яких:

- використовувати лише десиканти, що дозволені для авіаційного застосування (відповідно до Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні);

- встановлюються спеціальні попереджувальні знаки безпеки з вказівкою кінцевого строку очікування на відстані 300 м від оброблюваних ділянок, а також на дорогах, що проходять через ці ділянки та на дорогах, які ведуть до сільгоспаеродрому або вертодрому;
- авіаційно-хімічні роботи в сільському господарстві по застосуванню пестицидів повинні виконуватись на робочій висоті до 3 м над об'єктом обробки і проводитись в ранкові і вечірні години дня, при відсутності повітряних потоків, швидкості вітру, що не перевищує 3 м/сек. (дрібнокрапельне обприскування) і 4 м/сек (крупнокрапельне обприскування) та температурі повітря, що не перевищує +22 град. С;
- не допускається польоту літаків, що заправлені хімікатами, над населеними пунктами;
- забороняється проводити авіаційні обробки пестицидами усіх груп токсичності, з метою боротьби зі шкідниками і хворобами сільськогосподарських культур, лісів та інших угідь, що розташовані ближче:
 - а) 5 км від місць постійного перебування медоносних пасік;
 - б) 2 км від рибогосподарських водоймищ, відкритих джерел водопостачання, місць випасу свійських тварин, об'єктів природно-заповідного фонду (заповідників, національних парків, ботанічних та зоологічних заказників тощо);
 - в) 1 км від населених пунктів, тваринницьких і птахоферм, посівів сільськогосподарських культур, що використовуються у їжу без термічної обробки (цибуля на пір'я, селера, кріп, огірки, помідори, полуниці, малина та ін.), а також садів і виноградників та місць проведення сільськогосподарських робіт;
- заборонено ближче 1 км від місця обробок здійснювати сільськогосподарські та інші роботи, випасати тварин.

Необхідно обов'язково дотримуватись й інших вимог нормативно-правових актів, що регулюють порядок застосування пестицидів, в т.ч. й за допомогою авіації.

Просимо звернути увагу на обережність при використанні безпілотних літальних апаратів для проведення десикації сільськогосподарських культур. Не дивлячись на те, що польоти дронів не вимагають коридорів для розвороту літального апарату та можуть працювати в межах оброблюваного поля, проти вони можуть спричинити ураження десикантами угідь та насаджень, які прилеглі до поля, що обробляється десикантом. Система GPS може давати похибку. Крім того пропелери дронів створюють потужний повітряний вихор, і враховуючи, що безпілотник використовує розчин десиканту із дуже високою концентрацією, навіть найменше потрапляння повітряного потоку з висококонцентрованим розчином десиканту на прилеглу рослину (сільськогосподарські культури, городину, дерева, що належать іншим власникам) може призвести до її пошкодження або загибелі, що призведе до судових позовів на відшкодування збитків.

В разі неможливості дотримання усіх санітарних вимог під час застосування авіації при десикації посівів, що може завдати шкоди населенню та навколишнім угіддям, водоймам тощо, рекомендуємо використовувати наземну техніку для обробки посівів.

Господарнику необхідно звернути особливу увагу на **убезпечення ураження бджіл під час проведення десикації**. Нормативи викладені у Інструкція з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0131-01#Text>.

Суб'єкту господарювання належить повідомляти громадськість про застосування пестицидів, у т.ч. й десикантів. Завчасне повідомлення подається фізичною особою та суб'єктами господарювання до органів місцевого самоврядування, на адміністративній

території яких (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин) планується застосування засобів захисту рослин. У разі якщо територія, на якій планується застосування засобів захисту рослин, знаходиться на адміністративній території двох чи більше органів місцевого самоврядування (з урахуванням відстані 10 кілометрів від зовнішнього периметру території застосування засобів захисту рослин), завчасне повідомлення подається до всіх таких органів місцевого самоврядування.

Завчасне повідомлення повинно містити таку інформацію:

- дата і час початку робіт із застосування засобів захисту рослин;
- територія майбутнього застосування засобів захисту рослин (площа (га), кадастровий номер (за наявності), місце знаходження ділянки тощо);
- назва препарату, діючі речовини та клас небезпеки запланованих до застосування засобів захисту рослин;
- спосіб (метод) застосування засобів захисту рослин;
- терміни ізоляції бджолиних сімей відповідно до класу небезпеки засобів захисту рослин;
- прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) для фізичних осіб або повне найменування для суб'єктів господарювання;
- дані для зв'язку з фізичними особами та суб'єктами господарювання (номер телефону та адреса електронної пошти);
- відомості про сільськогосподарську культуру, що обробляється засобами захисту рослин.

Завчасне повідомлення про використання засобів захисту рослин на одній земельній ділянці (декількох земельних ділянках в одній місцевості) подається кожного разу фізичними особами та суб'єктами господарювання до органів місцевого самоврядування в разі використання засобів захисту рослин

Рекомендується також інформувати жителів населених пунктів, прилеглих до полів, які будуть оброблятися пестицидами, про проведення даних видів робіт шляхом розміщення оголошень на дошках об'яв у громадських місцях (біля магазинів, зупинок транспорту тощо), а місцеві ОТГ, спілки пасічників – безпосередньо;

Усі роботи із засобами захисту рослин слід проводити у вечірні та ранкові години в період відсутності льоту бджіл при мінімальних висхідних повітряних потоках за швидкості вітру до 4 м/с. Як виняток, допускається проведення обробок удень у похмурі та прохолодні денні години з температурою навколишнього повітря нижче +10° С.

Рекомендуємо враховувати біологічні особливості бджіл стосовно часу їх вильоту та повернення у вулик на ночівлю.

Навіть попри запевнення дистриб'ютора, що десиканти нетоксичний для бджіл, їх використання під час цвітіння медоносів не допускається за будь-яких умов.

Звертаємо увагу про небезпеку обробки площ рослин, що не є медоносами (зернові колосові, кукурудза та інші), якщо в радіусі до 10 км можуть знаходитися інші медоносні культури, в т.ч. дикорослі (акації, липи, різнотрав'я). Тому ще раз наголошуємо про заборону обробок культур пестицидами під час льоту бджіл.

У період проведення робіт у радіусі 200 м від меж ділянок, що обробляються, повинні бути встановлені попереджувальні *написи*